

Täysistunto

Torstai 16.4.2026 klo 16.00—18.54

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain 13 ja 19 §:n ja työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2026 vp
Valiokunnan mietintö StVM 1/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

18.48 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tänä vuonna valmistemme sosiaali- ja sosiaaliturvauudistusten kokonaisuutta. Tämä esitys osoittaa sitä, että jatkossa kaaavailtu yleistuki korvaisi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen. Tämän muutoksen yhteydessä meidän velvollisuutemme on varmistaa, että järjestelmä toimii oikeudenmukaisesti, ennakoitavasti ja ennen kaikkea siten, että suomalaisten arjen turvallisuus vahvistuu.

Sosiaali- ja terveysturvalain on käsitellyt esityksen huolellisesti ja kiinnittänyt huomiota siihen, että meidän tulee viipymättä selvittää nyt säädettävän yleistuen tarveharkinnan vaikutukset heihin, jotka ovat tehneet päätöksen siirtyä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Arvoisa puhemies! Arjen turvallisuus syntyy siitä, että ihmisillä on varmuus toimeentulosta myös muutostilanteessa. Työttömyys, uranvaihto tai maahanmuutto ovat tilanteita, joissa ihminen tarvitsee tukea enemmän. Tämä esitys korjaa yleistuen osalta sen, että alkuperäisessä muodossa esitys yleistuesta ei riittävällä tavalla huomionnut aiempien työttömyysturvasäännösten käytäntöjä odotusajan osalta. Yleistuen odotusaikaa ei tule soveltaa silloin, kun ihminen osallistuu työvoimakoulutukseen, opiskelee työttömyysetuudella tuetuna tai suorittaa kotoutumisen edellyttämää luku- ja kirjoitustaidon koulutusta. Kun ihminen ottaa konkreettisen askeleen kohti työelämää, häntä ei pidä rangaista odotusajalla. Yhteiskunta hyötyy aina siitä, kun ihminen koulutautuu, uudistaa osaamistaan tai kotoutuu suomalaiseen yhteiskuntaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

18.50 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt tosissaan hallituksen esitystä yleistukilain ja työttömyysturvalain muutoksista, ja nyt meillä on tämän käsittelyn yhteydessä käytössämme sosiaali- ja terveysturvalain mietintö. Nostan siitä esille seuraavat huomiot:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2026 vp

Ensimmäinen koskee tarveharkintaa, johon ei siis esitetä muutoksia yleistuen osalta. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä nousi kuitenkin esille kysymys nimenomaan osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen huomioon ottamisesta yleistuen tarveharkinnassa. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen tavoitteenahan on se, että työntekijät ja yrittäjät voivat jatkaa pidempään työelämässä ja osittain varhennetun vanhuuseläkkeen saaja voi eläkkeellä ollessaan myös työskennellä.

Uusi yleistuki korvaa nyt 1.5.2026 alkaen työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Valiokunta kiinnitti työskentelyssään huomiota erityisesti siihen, että hallituksen esityksessä yleistukilainsäädäntö ei ole erikseen käsitelty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen vaikutuksia yleistukseen tai ikääntyneiden toimeentuloon. Tämähän tarkoittaa sitä, että tällöin myöskään muutoksen vaikutuksia osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaviin henkilöihin ei ole voitu ottaa huomioon eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta piti erityisen ongelmallisena sitä, että yleistuen tarveharkintaa sovelletaan myös niihin osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saajiin, jotka ovat tehneet päätöksen osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtymisestä ennen kuin on ollut tietoa sen vaikutuksista yleistuen tasoon. Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ei voi lakkauttaa tai keskeyttää, eikä päätöstä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtymisestä voi enää peruuttaa kolmen kuukauden jälkeen päätöksen antamisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Tästä syystä onkin todella välttämätöntä, että valtioneuvosto selvittää yleistuen tarveharkinnan vaikutukset niihin henkilöihin, jotka ovat tehneet päätöksen siirtyä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle, ja mikäli tarve niin on, niin se myös tuo viipymättä keväätuntokauden aikana eduskunnan käsiteltäväksi tarvittavat lait näiden muutosten ennakoimattomien vaikutusten korjaamiseksi. Tämän asian tärkeyttä sosiaali- ja terveysvaliokunta on painottanut nimenomaan tämän yksimielisesti jätetyn lausuman kautta. Itsekin henkilökohtaisesti peräänkuulutan sitä, että tätä tilannetta on aidosti seurattava hyvin tarkkaan ja tarvittaessa lainsäädäntöä on viivytyksettä muutettava, ettei se epäoikeudenmukaisesti rankaise ikään kuin takautuvasti jo aikaisemmin päätöksen tehneitä suomalaisia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 13/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.